

**СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ТА
ГУМАНІТАРНІ ВИМІРИ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ**

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИЗ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ**

**СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ТА
ГУМАНІТАРНІ ВИМІРИ БЕЗПЕКИ
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ**

**Збірник тез доповідей
I Науково-практичної конференції
з міжнародною участю**

20-21 ЖОВТНЯ 2022 РОКУ

Львів 2022

«Соціально-психологічні та гуманітарні виміри безпеки життєдіяльності»: збірник тез доповідей I Науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Львів, 20-21 жовтня 2022 року. Львів: ЛДУБЖД, 2022. 404 с.

РЕДКОЛЕГІЯ:

Василь КАРАБИН, доктор технічних наук, доцент

Ірина БАБІЙ, кандидат педагогічних наук

Лідія ВЕРБИЦЬКА, кандидат філологічних наук

Тетяна КОНІВЦЬКА, кандидат педагогічних наук

Галина ХЛИПАВКА, кандидат педагогічних наук

Збірник укладено за тезами доповідей I Науково-практичної конференції з міжнародною участю «Соціально-психологічні та гуманітарні виміри безпеки життєдіяльності» 20-21 жовтня 2022 року.

Матеріали друкуються українською, польською та англійською мовами.

Збірник містить матеріали таких тематичних секцій:

- ✓ Секція 1. Особистість в екстремальних умовах: психолого-педагогічні аспекти.
- ✓ Секція 2. Мовні моделі світу у термінологічному, перекладознавчому та прикладному вимірі.
- ✓ Секція 3. Прикладні аспекти соціальної роботи: сучасні тенденції, виклики та перспективи.
- ✓ Секція 4. Актуальні проблеми підготовки фахівців закладів вищої освіти в умовах кризового суспільства.

За точність наведених фактів, самостійність наукового аналізу та нормативність стилістики викладу, а також за використання відомостей, що не рекомендовані до відкритої публікації, відповідають автори матеріалів та їхні керівники.

**НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА І ФОРМУННЯ СОЦІАЛЬНО ТА
ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНІХ
РЯТУВАЛЬНИКІВ**

ад'юнкт Вікторія БОДНАРЧУК,

д-р. пед. наук, професор. Лариса РУДЕНКО

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності,

Вплив середовища, в якому відбувається становлення особистості, актуалізує проблематику соціокультурного та морального розвитку людини, всебічної та гармонійної реалізації її потенціалу і навичок, а також культурно-мистецьких потреб.

Велику роль у цьому процесі відіграє мистецька освіта. Мистецькі цінності ще з часів Київської Русі посідали одне з чільних місць у векторі розвитку освіти на всіх її етапах. Саме Київська Русь, як одна з найпрогресивніших і найпотужніших європейських держав свого часу, увібрала усе найкраще зі східнослов'янського культурного казана.

Різні аспекти неформальної (мистецької) освіти розглядалися у працях багатьох науковців. Зокрема, методологічні засади використання різних видів мистецтва у формуванні професійних компетентностей особистості висвітлили С. Дем'янчук, Г. Локарева, О. Олексюк, О. Рудницька, В. Титаренко, О. Федій, О. Шевнюк та ін. Специфіку психологічного впливу мистецтва на особистість та її професійне становлення вивчали Г. Балл, А. Маслоу, Е. Помиткін, В. Рибалка, К. Роджерс, Н. Сулаєва, Е. Фромм, а аспекти неформальної освіти досліджували В. Александров, О. Асмолов, Т. Білобровко, Г. Буданова, В. Давидова, С. Коваленко, І. Зязюн, В. Лешер, С. Мирвода, Н. Ничкало, А. Фоміна.

Академік Іван Зязюн зазначає, що «Універсальність культури як феномена, що інтегрує досягнення суспільства на певному рівні його розвитку, що діє за принципом функціональної додатковості та володіє особливостями гармонійного саморозвитку, вимагає формування такої соціокультурної організації суспільства, яка сприяла б не хаотичному, а усвідомленому розвитку кожної особистості, стимулювала б підвищення рівня групової і між

групової консолідації та ефективності взаємодії суб'єктів з метою нагромадження досвіду міжкультурної взаємодії» [1, с. 231].

У процесі реформування сучасної освіти наукові праці та судження зводяться до того, що традиційна формальна та інформальна освіта не повноцінні без мистецької (неформальної) освіти. Водночас, «мистецька освіта в контексті освіти особистості, розглядається як добровільна ініціатива індивіда, котру він здійснює поза формальним навчанням у мистецьких та художніх гуртках, що не підтверджується дипломом офіційного взірця» [3, с. 67]. Задовольняючи соціокультурні потреби особистості, мистецька освіта, сприяє не лише самовираженню особистості та формуванню важливих соціальних та професійних якостей людини, а й благотворно впливає на якість освіти, котру молоді люди здобувають у закладах вищої освіти. Тому можна сказати, що мистецька освіта є духовним джерелом становлення свідомої, соціальної та гуманної особистості.

Зі становленням та вдосконаленням системи освіти, її неформальна складова посіла своє заслужене місце на п'єдесталі освітнього процесу. Особистість у царині педагогіки розглядається як цілісна, неподільна, активна та творча істота, котра завдяки саморозвитку та впливам оточуючого середовища проходить процес становлення та вдосконалення із набуттям та зміною ціннісних орієнтирів.

Неформальна освіта посідає значуще місце у закладах освіти зі специфічними умовами навчання. У середовищі, де юнаки та дівчата здобувають обраний фах, несуть службу у чітко регламентованих часових рамках, керуючись вимогою статутів та наказів, готуючись до реагування на професійні екстремальні виклики, вкрай важливо проявляти свої мистецькі таланти, переключаючись на зовсім інший вид діяльності. Це сприяє не лише психологічному розвантаженню, а й формуванню соціально та професійно важливих якостей майбутніх рятувальників: патріотизму, соціальної відповідальності, емпатії, почуття обов'язку, стресостійкості, зосередженості, фахових навичок і вміння приймати об'єктивні рішення у надзвичайних ситуаціях. «Майбутнім рятувальникам потрібно мати належний рівень професійної готовності до трудової діяльності, яка вирізняється швидкою зміною ситуації, ризиком, психо-емоційним

напруженням і неабиякою відповідальністю за власне життя та життя людей, що знаходяться поряд» [3, с. 32].

В. Князева ввела у царину науки поняття «виховна готовність», яке означає симбіоз виховання та навчання як основних складових формування свідомої особистості. Саме такий тандем безумовно є фундаментом становлення та розвитку майбутніх фахівців у сфері безпеки людини.

З огляду на викладене, ми бачимо що класичне навчання та неформальна освіта у поєднанні з правильним вихованням започатковані ще з давніх давен і не можуть бути розділеними на практики, оскільки є взаємодоповнювальними процесами. Адже для рятувальників за покликанням не достатньо лише знати і вміти гасити пожежу чи розмінювати території, а їм потрібно володіти відповідним комплексом духовних і моральних цінностей, соціально важливих якостей, котрі спонукають до вибору такої шляхетної професії.

Література

1. Зязюн І. Універсальність та інтегративність культури в освітньому просторі інформаційного суспільства. *Ставропігійські філософські студії. ULTIMA RATIO* : присвячується 555-річчю першої писемної згадки про Львівське Братство та його школи; Ун-т «Львівський Ставропігійон». Ін-т мистецтв нац. пед. ун-ту імені Михайла Драгоманова. Львів, 2009. С. 230–243.

2. Суласва Н. В. Неформальна мистецька освіта майбутніх учителів у художньо-творчих колективах: дис. ... д-ра. пед. наук: 13.00.04 / Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. Київ, 2014. 591 с.

3. Коваль І. С. Формування професійної готовності майбутніх рятувальників до діяльності в екстремальних умовах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Львівський державний університет безпеки життєдіяльності. Львів, 2017. 294 с.

Андрій БАРАНОВ, Юрій БАРАНОВ, Дмитро ДАНИЛОВ
**СЛАДОВА КОМПЛЕКСНОЇ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНА МОВА –
 НЕВІД’ЄМНА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗБРОЙНИХ
 СИЛ УКРАЇНИ 248**

Роман БЕРЕЗА, Олександр ВЄЛІЧКО
**ІННОВАЦІЙНА ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК
 ПРОБЛЕМА УСВІДОМЛЕНОГО ПІДХОДУ ОФІЦЕРА 250**

Ігор БІДНИК
**ФАХОВА ТА ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА САПЕРА
 НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ 254**

Вікторія БОДНАРЧУК, Лариса РУДЕНКО
**НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА І ФОРМУННЯ СОЦІАЛЬНО
 ТА ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНІХ
 РЯТУВАЛЬНИКІВ 257**

Вадим БРЕЗИЦЬКИЙ
**ВІЙСЬКОВО-ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ
 ОФІЦЕРІВ У ПРОВІДНИХ КРАЇНАХ СВІТУ 260**

Галина БРОСЛАВСЬКА, Любов ФІЛЬ
ВИКОРИСТАННЯ TRIVIAMAКER В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ 262

Оксана БУТА
**РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ СТАВЛЕННЯ БАТЬКІВ
 ДО ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ 264**

Юрій ВІНТЮК
**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ НАВЧАЛЬНО-
 ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ У ЗВО В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ
 (на прикладі НУ «Львівська політехніка») 267**

Світлана ВДОВИЧ
**ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ
 МОЛОДІ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ 270**

Олександра ВРАДІЙ
**ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ХУДОЖНЬОГО ФІЛЬМУ З
 НАВЧАЛЬНОЮ МЕТОЮ (НА ПРИКЛАДІ ФІЛЬМУ "СПІЛКА
 МЕРТВИХ ПОЕТІВ") 273**